

28.6.2024

Lainsäädäntöneuvos Karoliina Anttonen

SAAMELAISEN ILMASTONEUVOSTON KOKOONPANON TÄYDENTÄMINEN

1 Saamelaisen ilmastoneuvoston tavoitteet ja tehtävät

Ilmastolain (423/2022) 2 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaan ilmastolain ja sen mukaisen ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmän tavoitteena on turvata osaltaan saamelaisten edellytykset ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Ilmastolain 21 §:ssä säädetään saamelaisesta ilmastoneuvostosta, joka on riippumaton asiantuntijaelin. Saamelaisen ilmastoneuvoston tehtävänä on ilmastolain 21 §:n 2 momentin mukaan antaa lausuntoja 9–12 §:ssä tarkoitetuista ilmastopolitiikan suunnitelmista saamelaiskulttuurin edistämisen osalta. Saamelainen ilmastoneuvosto voi tehdä myös muita ilmastomuutokseen sekä saamelaisten kulttuuriin ja oikeuksiin liittyviä tietopohjan tuottamista koskevia tehtäviä.

Saamelaisen ilmastoneuvoston tehtäviä on täsmennetty valtioneuvoston asetuksella. Saamelaista ilmastoneuvostoa koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (435/2023) säädetään, että ilmastoneuvoston tehtävänä on ilmastolaissa säädetyn lisäksi muun muassa lausuntojen antaminen myös muista ilmastopolitiikkaa koskevista valtakunnallisista suunnitelmista kuin ilmastolain 9–12 §:ssä tarkoitetuista suunnitelmista. Tällaisia valtakunnallisia suunnitelmia voivat olla esimerkiksi vaalikausittain valmisteltu ilmasto- ja energiastrategia sekä Suomen arktisen politiikan strategia. Ilmastoneuvoston tehtäviin kuuluu asetuksen mukaan myös muun muassa tietopohjan tuottaminen kansallisen ilmastopolitiikan vaikutusten arviointia ja seurantaa varten saamelaiskulttuurin ja saamelaisten oikeuksien näkökulmasta.

2 Asettamista ja kokoonpanoa koskevat säännökset

Ilmastolain 21 §:n 1 momentin mukaan saamelaisessa ilmastoneuvostossa tulee olla edustettuna saamelaisen perinteisen tiedon haltijoita ja edustus keskeisiltä tieteenaloilta. Saamelaista ilmastoneuvostoa koskevan valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 1 momentin mukaan ilmastoneuvostossa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä enintään kymmenen muuta jäsentä. Vähintään puolen ilmastoneuvoston jäsenistä on oltava saamelaisen perinteisen tiedon haltijoita. Muiden ilmastoneuvoston jäsenten on edustettava ympäristötieteitä tai muita ilmastoneuvoston tehtävien kannalta keskeisiä tieteenaloja. Asetuksen perustelumuioston mukaan keskeisiä tieteenaloja voivat olla esimerkiksi luonnontieteet, humanistiset tieteet, yhteiskuntatieteet sekä saamentutkimus.

Asetuksen 2 §:n 3 momentin mukaan ilmastoneuvostossa on oltava saamelaisen perinteisen tiedon haltijoita saamelaisten kotiseutualueen eri alueilta ja mahdollisuuksien mukaan saamen eri kieliryhmistä.

Asetuksen 3 §:n mukaan valtioneuvosto asettaa saamelaisen ilmastoneuvoston puheenjohtajan ja muut jäsenet neljäksi vuodeksi kerrallaan ympäristöministeriön esityksestä. Ympäristöministeriö pyytää ehdotuksia tieteenaloja edustaviksi jäseniksi yliopistoilta, valtion tutkimuslaitoksilta, ilmastoneuvoston tehtävien kannalta keskeisiltä ammattikorkeakouluilta ja Suomen ilmastopaneelilta. Saamelaiskäräjät valmistelee ehdotuksen

ilmastoneuvoston kokoonpanoksi saamelaisen perinteisen tiedon haltijoiden osalta. Ympäristöministeriö ja saamelaiskäräjät neuvottelevat ehdotuksesta. Neuvotteluissa noudatetaan, mitä saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 9 §:ssä säädetään.

3 Valmistelu

Saamelaisen ilmastoneuvoston jäsen, perinteisen tiedon haltija Raija Lehtola on luopunut tehtävästä. Ilmoituksen johdosta saamelaisen ilmastoneuvoston kokoonpanoa on tarpeen täydentää nimittämällä neuvoston jäseneksi saamelaisen perinteisen tiedon haltija. Ympäristöministeriö on 23.2.2024 pyytänyt saamelaiskäräjiä antamaan ehdotuksensa saamelaisen ilmastoneuvoston jäseneksi.

Saamelaiskäräjät on ehdottanut, että neuvoston jäseneksi nimitetään saamelaisen perinteisen tiedon haltija Jarno Mäki. Saamelaiskäräjät oli pyytänyt kolttien kyläkokousta nimeämään ehdotettavan jäsenen. Ehdotuksessa on otettu huomioon perinteisen tiedon haltijoiden edustus saamelaisten kotiseutualueen eri alueilta, saamen eri kieliryhmistä ja saamelaisen perinteisen tiedon osa-alueilta.

Saamelaiskäräjien ehdotuksesta on 31.5.2024 käyty saamelaiskäräjistä annetun lain 9 §:n mukainen neuvottelu, jossa saavutettiin yhteisymmärrys jäsenehdokkaasta.

Saamelaisen ilmastoneuvoston jäsen, Suomen ilmastopaneelin entinen puheenjohtaja Markku Ollikainen on luopunut tehtävästä. Ilmoituksen johdosta saamelaisen ilmastoneuvoston kokoonpanoa on tarpeen täydentää nimittämällä neuvoston jäseneksi tieteenalojen edustaja. Ympäristöministeriö on 23.2.2024 pyytänyt ilmastopaneelia antamaan ehdotuksensa saamelaisen ilmastoneuvoston jäseneksi.

Suomen ilmastopaneeli on ehdottanut, että neuvoston jäseneksi nimitetään professori Kati Kulovesi. Ehdotuksessa on otettu huomioon ehdokkaan tutkimusteemojen merkityksellisyys ilmastoneuvoston tehtävien kannalta, julkaisutoiminta, perehtyneisyys kansalliseen ja kansainväliseen ilmastopolitiikkaan sekä valmiudet julkiseen keskusteluun.

4 Saamelaisen ilmastoneuvoston uudet jäsenet

Ympäristöministeriö ehdottaa, että saamelaisen ilmastoneuvoston kokoonpanoa täydennetään nimittämällä seuraavat jäsenet:

Saamelaisen perinteisen tiedon haltija

Jarno Mäki (Inari)

Tieteenalojen edustaja

Kati Kulovesi (Suomen ilmastopaneeli)

5 Toimivalta

VNOS 3 § 20 kohta

Ilmastolaki 21 §